

U Hrvatskoj ne postoji nikakva diskusija o mogućoj dogradnji slovenačko-hrvatske nuklearne elektrane Krško. To je zabrinjavajuće. Ali još je poraznija činjenica da zvanični Zagreb o toj temi gotovo uopšte ne razmišlja.

Nuklearna elektrana Krško u Sloveniji mogla bi u dogledno vreme da bude nadograđena još jednim blokom - sudeći barem po nedavnoj najavi slovenačkog premijera Marjana Šarca. Austrijski političari i mediji reagovali su na tu vest izuzetno burno. Politički lideri južnih austrijskih pokrajina ocenili su da je to neprihvatljivo i najavili masovne protestne skupove. S druge strane Slovenije, u Hrvatskoj, nije bilo gotovo nikakvih reakcija.

Takva inertnost posebno je zanimljiva s obzirom na činjenicu da je Hrvatska suvlasnik te nuklearne elektrane. „Ali ovde nikad nismo imali nikakvu zaista ozbiljnu diskusiju o tome da li bi Republika Hrvatska želela ikakvo dalje partnerstvo sa Slovenijom“, mišljenja je Nina Domazet, urednica specijalizovanog portala Energetika-net.com i analitičarka specijalizovana za energetska politiku. „To moram nazvati suludim, jer se baš nijedna zemlja koja ima svoju nuklearnu energiju ne ponaša kao da je nema.“

Slovenija bolje koristi solarne potencijale od Hrvatske

Domazet je uverena da Hrvatska olako propušta svoju priliku, dok istovremeno i ne razvija neki čvrst alternativni plan. Bogatije zemlje okreću leđa nuklearnoj energiji i razvijaju energetiku iz obnovljivih, ekološki i bezbednosno prihvatljivih izvora. „No, za razliku od Hrvatske koja npr. solarnih elektrana ima samo u tragovima“, dodala je Domazet, „Slovenija svoje potencijale za energiju sunca koristi solidno. Pritom ima i progresivne zakone koji podstiču energetska zadržavanje i instalaciju fotonaponskih na stambene zgrade.“

Takvu demokračičniju, socijalno osetljiviju energetska politiku u Hrvatskoj stoga naša sagovornica naziva - misaonom imenicom. Vladimir Laj, sociolog i penzionisani profesor socijalne ekologije, smatra pak da Hrvatska nije samo protiv nuklearke, već jednostavno ne pokazuje da o tome iole strateški razmišlja: „Vest iz Slovenije možda je naprosto 'probni balon' tzv. hijenskih menadžera, ali naša 'Strategija energetska razvoja do 2030. s pogledom na 2050. godinu' otkriva još gore stanje.“

Zanemarena domaća naučna pamet

„Tamo nema nikakvog stava o nuklearnoj energiji“, nastavlja Laj, „što je veoma opasna nezainteresovanost. Bogatiji se razvijaju u smeru obnovljivih izvora, ali mi očigledno ne shvatamo da će ih to učiniti još bogatijima. Ulaganja u takvu tranziciju su ispočetka visoka,

ali vraćaju se s mnogostrukim benefitima. A sasvim je zanemarena i naša naučna pamet u tom sektoru.“ Laj tim povodom navodi imena Hrvoja Požara i Vladimira Potočnika koji su temeljito istražili visoke mogućnosti obnovljivih izvora u Hrvatskoj.

„Zato danas ne znamo ni šta bismo učinili s našim nuklearnim otpadom, a kamoli s odnosom prema nuklearnoj energiji generalno“, poentira Laj. Tome bismo dodali samo još da Hrvatska ima ogromnih problema već i sa običnim, neradioaktivnim otpadom. Ali za mišljenje smo potom pitali i nekolicinu građana Zagreba, metropole najbliže Krškom: bez obzira - ili upravo zato - što glas naroda verovatno neće imati presudnu ulogu u budućem neminovnom pozicioniranju Hrvatske prema tom pitanju.

„Malo znam o toj temi. Generalno nisam *a priori* protiv nuklearne energije“, rekla nam je Jana Hodžić koju smo sreli u Varšavskoj ulici. „Ali nemam poverenja u organizacionu sposobnost ovog društva da efikasno reaguje u slučaju problema. Ja, na primer, uopšte nisam upoznata s elementarnim merama koje bi se u Zagrebu trebalo primeniti u slučaju curenja radijacije iz Krškog.“

Više nema opravdanja za nuklearni rizik

Slično rezonuje i Anto Jurić, mada je odmah upozorio da on lično ne živi u Zagrebu. „Ali tu žive moja ćerka i njeni, pa često dolazim. A bio sam jednom i u Krškom. O nuklearnoj energiji mislim kao i o drugim važnim političkim pitanjima u Hrvatskoj - ne verujem da naše institucije kontrolišu situaciju, osim onda kad to namerno čine na neki štetan način. I zato je bolje da vam o tome ne kažem više ništa.“

A njegov prezimenjak Davor kontaktiran je na Opatovini, gde mu je i radno mesto. On jeste stanovnik Zagreba i apsolutno se protivi novim nuklearkama. „Uz današnje tehnologije i razvoj ekoloških alternativa, nema više opravdanja za forsiranje takvog rizika.“ Prema mišljenju Ante Jurića, Hrvatska bi morala da se okrene razvoju obnovljivih izvora koje je grubo zanemarila, ako izuzmemo neke pogodnosti za privatne preduzetnike u tom sektoru. No to je pomoglo više njihovim finansijama, nego ukupnoj energetskej slici zemlje. „Ali sad je zabrinjavajuće već i to što se u Hrvatskoj o Krškom ne govori baš ništa.“

Izvor: dw.com